

Ораторське мистецтво

Тема: Стиль та техніка мовлення юриста

Доктор соціологічних наук, професор
Погрібна Вікторія Леонідівна

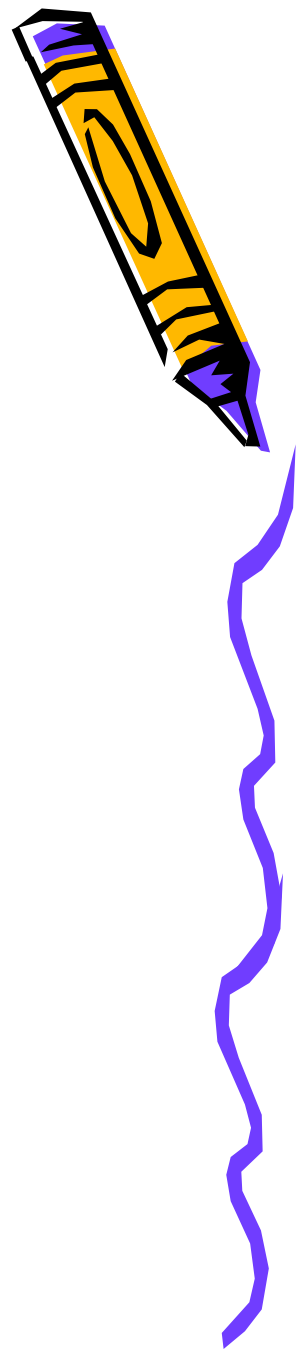
План лекції

1. Жанрові особливості та характерні риси публічної промови юриста
2. Стильові характеристики промови
3. Техніка мовлення та якості мови юриста

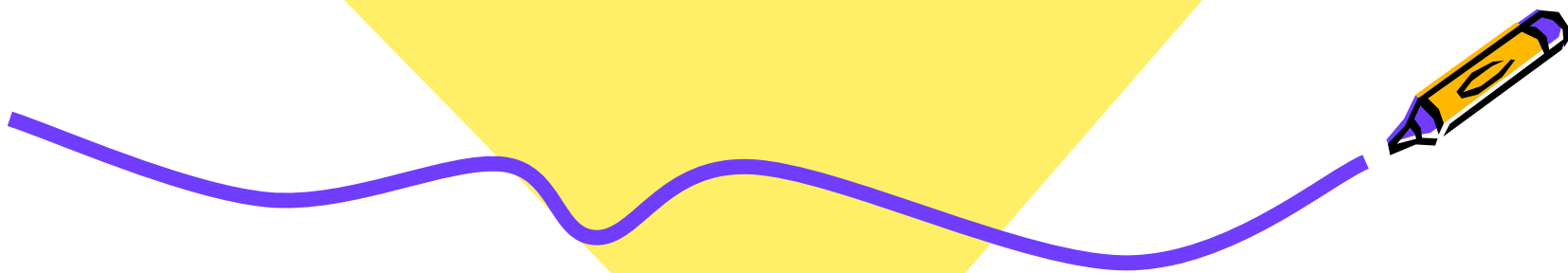
*Мова, що павутина: слабкі уми
чіпляються за слова і
заплутуються в них, більш сильні
ж легко крізь них прориваються*

Томас Гоббс

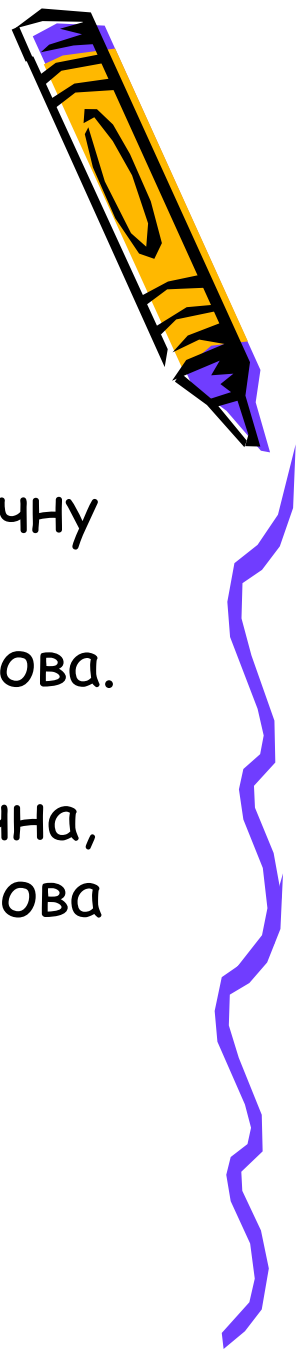
Питання 1

Види красномовства

Соціально-політичне красномовство

Доповідь на соціально-політичну тему. Військово-патріотична промова. Агітаторська промова. Політична, агітаційна, мітингова промова.

Види красномовства

Академічне
красномовство

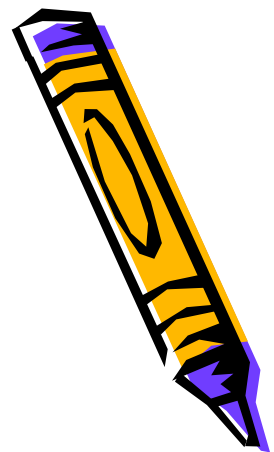
Лекція (в вузі,
епізодична).
Науковий
доповідь.
Науковий огляд.
Наукове
повідомлення.
Наукова дискусія.

Види красномовства

Судове
красномовство

Обвинувальна
промова. Захисна
промова. Напутня
промова судді
присяжним.

Види красномовства

Дипломатичне красномовство

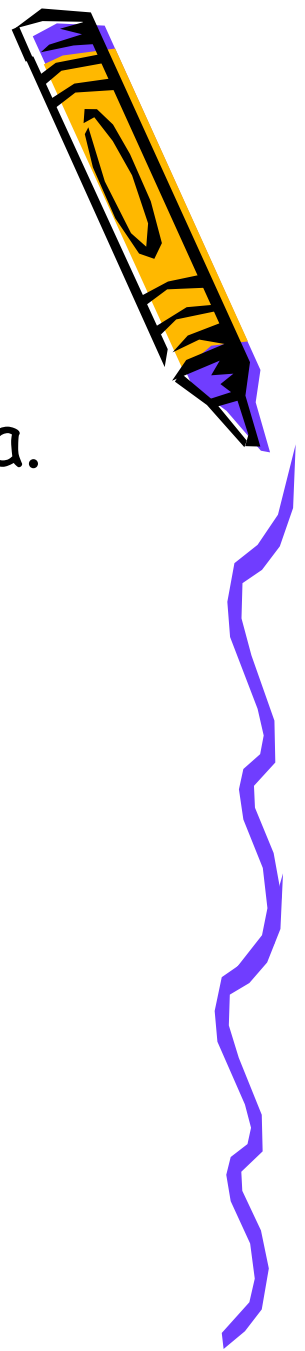
Промови на міжнародних зібраннях. Промови під час підписання дипломатичних актів. Промови для прийомів, визитів тощо. Дипломатична переписка.

Види красномовства

Ділове
красномовство

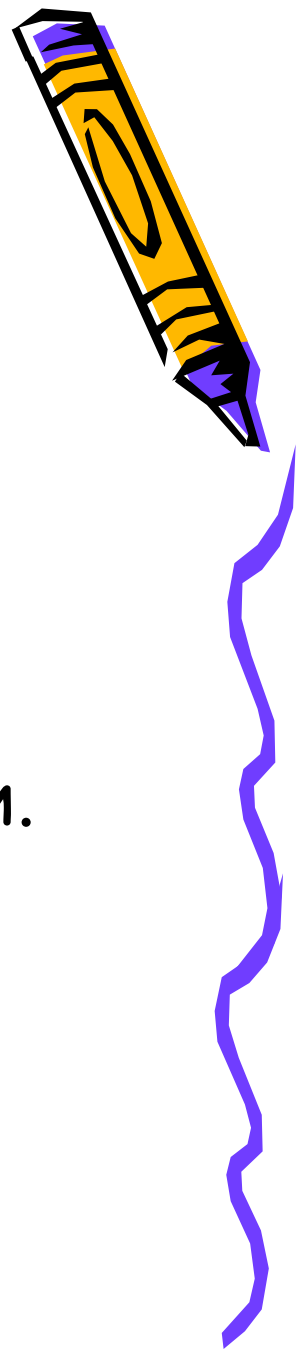
Ділова промова.
Доповідь. Звіт.
Презентація.

Види красномовства

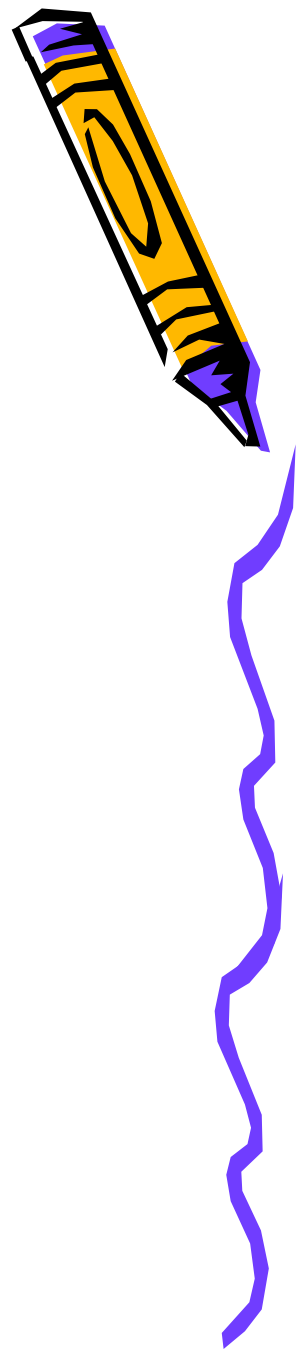
Побутове
красномовство

Ювілейна або
похвальна
промова.
Застільна
промова. Тости.
Поминальна
промова.

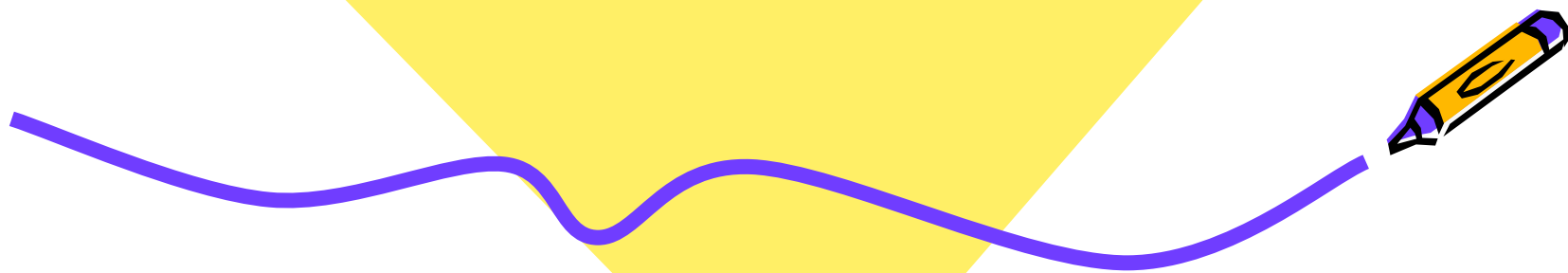
Жанри ораторського мистецтва юриста

- Судове
- Дорадче
- Урочисте

Ж а н р с у д о в о г о
к р а с н о м о в с т в а

Аудиторія виступає "суддею"
щодо того, що вже відбулося.

Отже, з'ясувати, довести,

переконати - три

взаємопов'язані мети, що

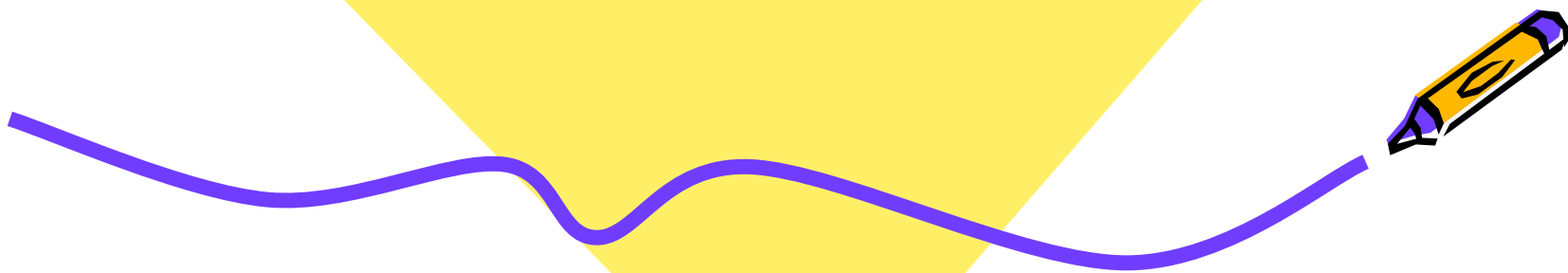
визначають мовні особливості

цього жанру.

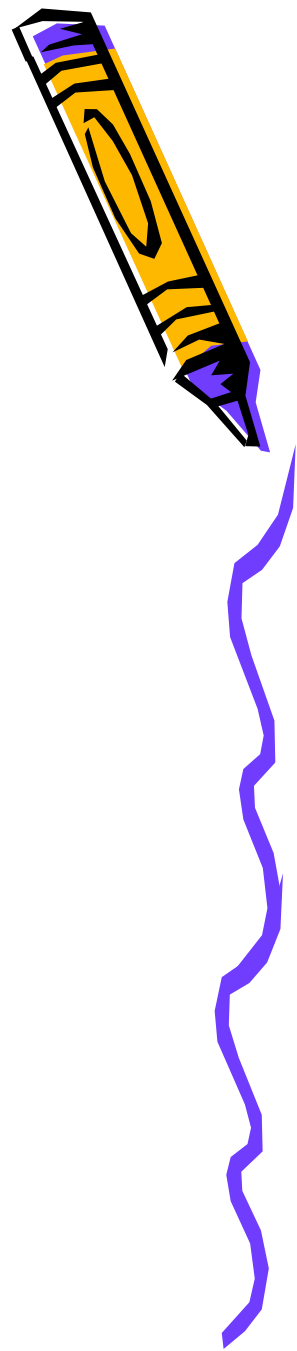

Жанр дорадчого красномовства

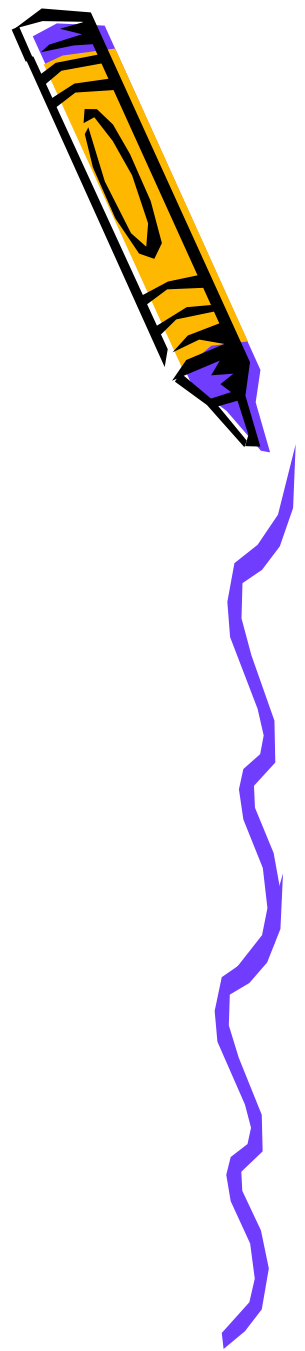

Тема, що обговорюється,
стосується майбутнього. Оратор
обґрунтовує власну точку зору,
спростовує аргументи
опонентів.

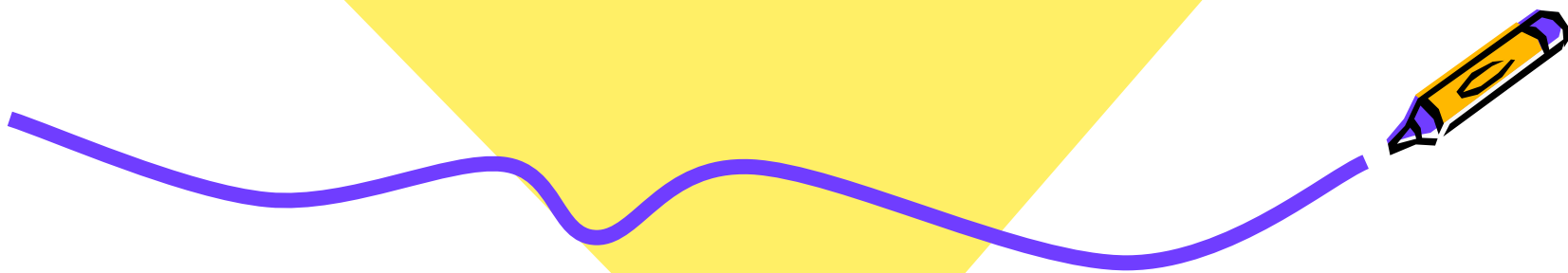
Різниця між судовим і дорадчим красномовством:

В судовому красномовстві
клятви, обіцянки і запевнення
не мають жодного сенсу, а в
дорадчому вони цілком доречні.

Жанр урочистого красномовства

Аудиторія тут не «суддя», а «простий слухач».

Це означає, що, вислухавши промову, люди не зобов'язані приймати разове рішення, а роблять для себе певні висновки, які можуть проявитися в поведінці набагато пізніше, проте багаторазово.

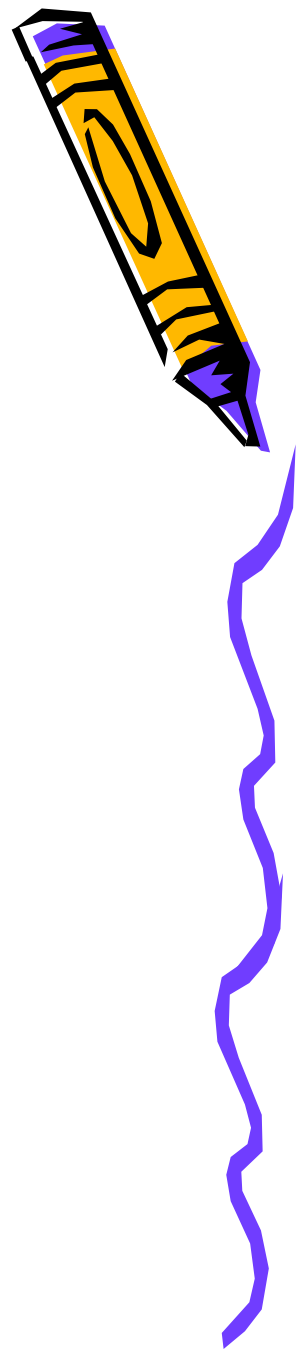
Публічна промова будь-якого жанру завжди містить "предмет" і "матеріал".

Предмет - певна сторона, частина дійсності, яку характеризує оратор.

Матеріал - обставини, пов'язані з конкретною подією; факти; докази.

Основні риси публічної промови юриста

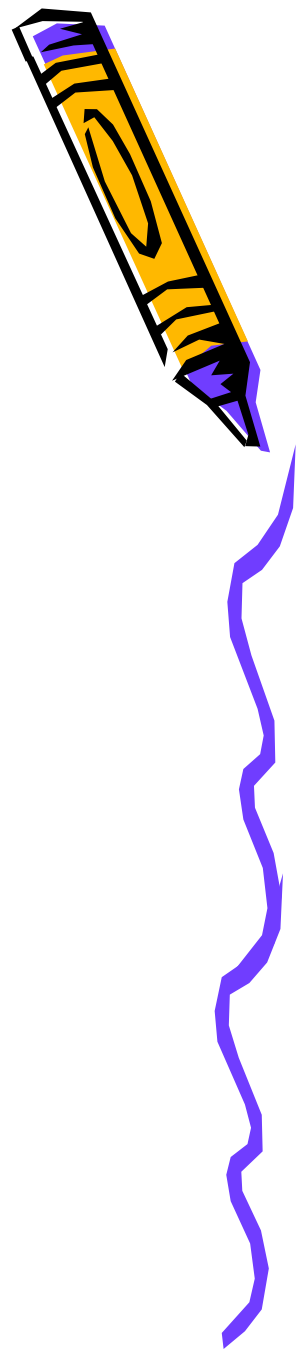
- Оціночно-правовий характер
- Адресність (закон аудиторії)
- Мовна комбінованість
- Стилістична комбінованість
- Латентна діалогічність

Мовна комбінованість

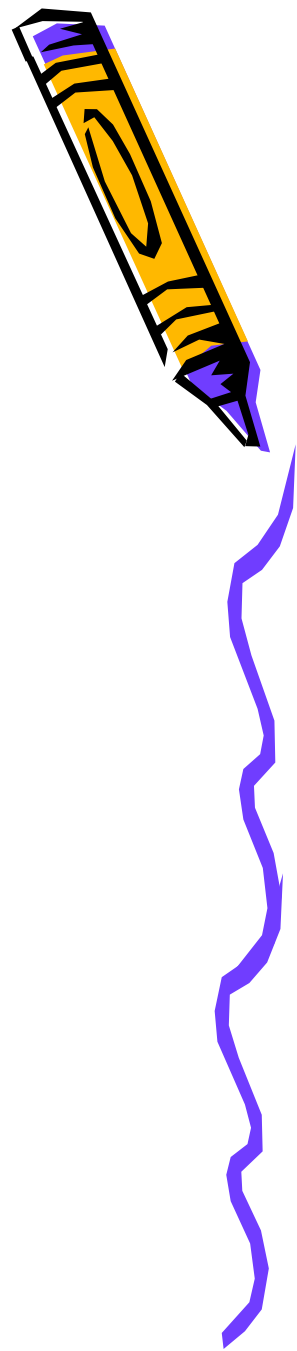
- поєднання

стандартизованих та
емоційно-експресивних
засобів мовлення

Стилістична комбінованість

- Діалогічний (публічний)
монолог
- Монологічний діалог

Діалогічний монолог

Спрямованість впливу:

- доведення
- спростування
- інформування
- спонукання

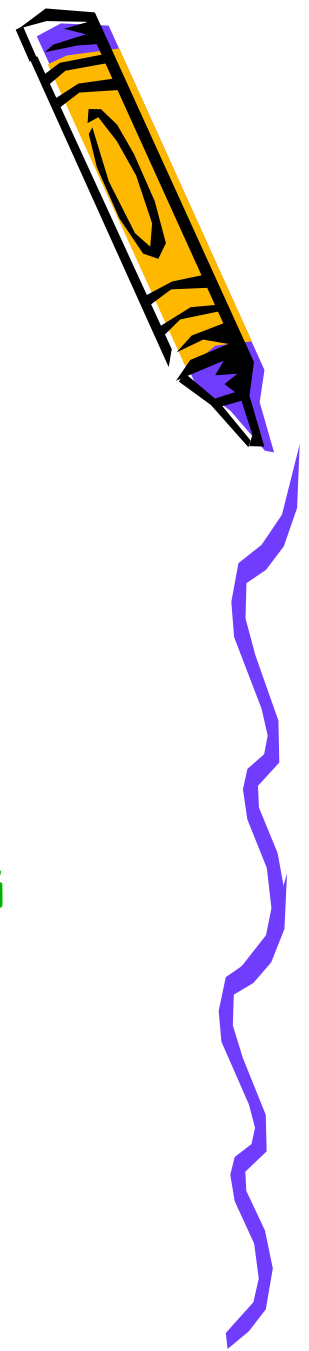
Задум (кінцевий результат)

- доведення винуватості (невинуватості)
- перекваліфікація справи
- виявлення пом'якшуючих обставин
- обґрунтування доведеності/недоведеності злочинних дій тощо

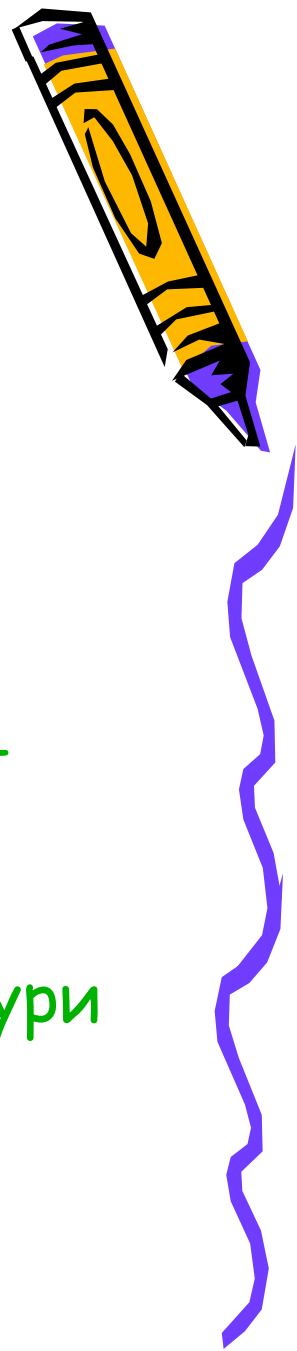
Тривалість виступу

Композиційна організованість

Змістова завершеність

Засоби діалогізації монологу в публічній промові юриста

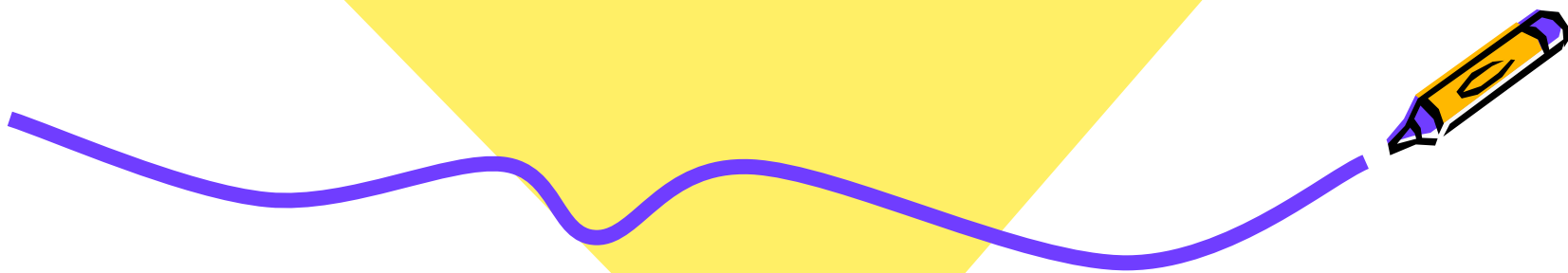

- Використання дієслів спонукального змісту
- Використання займенника "ми"
- Використання конструкцій з невластно-прямою мовою ("Поширеною є думка...", "Фахівці вважають...")
- Використання цитат з художньої літератури
- Використання риторичних питань

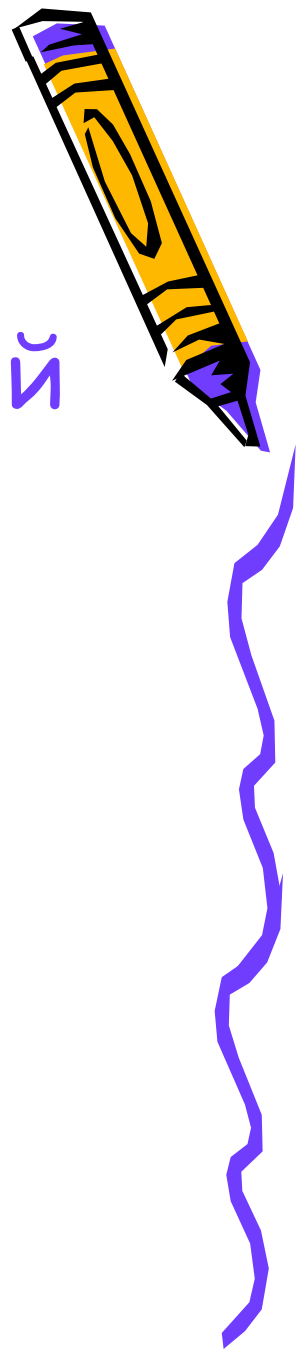

Питання 2

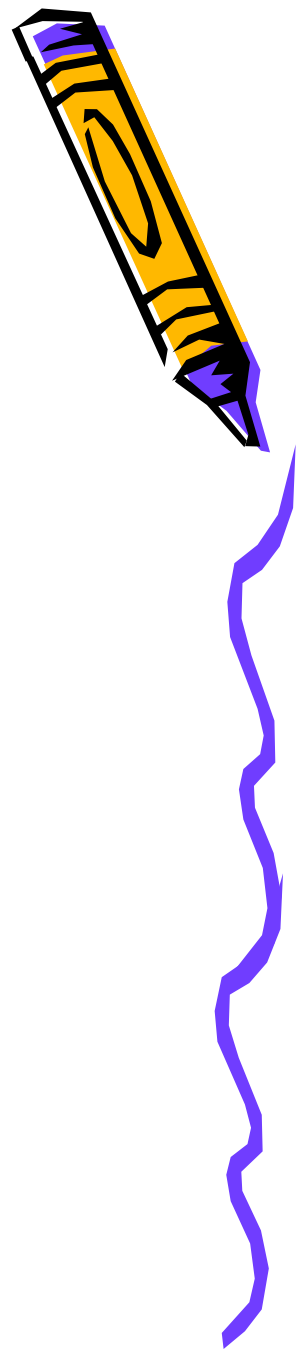

Стиль мовлення - спосіб використання мови, заснований на виборі тих мовленнєвих засобів, які забезпечують найбільш ефективно спілкування в конкретних умовах.

Стилі мовлення

- Офйіційно-діловий
- Публіцистичний
- Науковий
- Літературно-художній
- Розмовно-побутовий

Офіційно-діловий стиль

- Законодавчий
- Дипломатичний
- Адміністративно-канцелярський

Характеристики: точність, однозначність висловлювань; використання спеціальної термінології та кліше (суспільно закріплених формулювань); емоційна нейтральність.

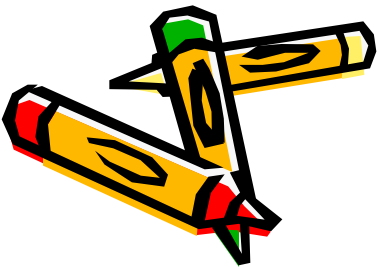
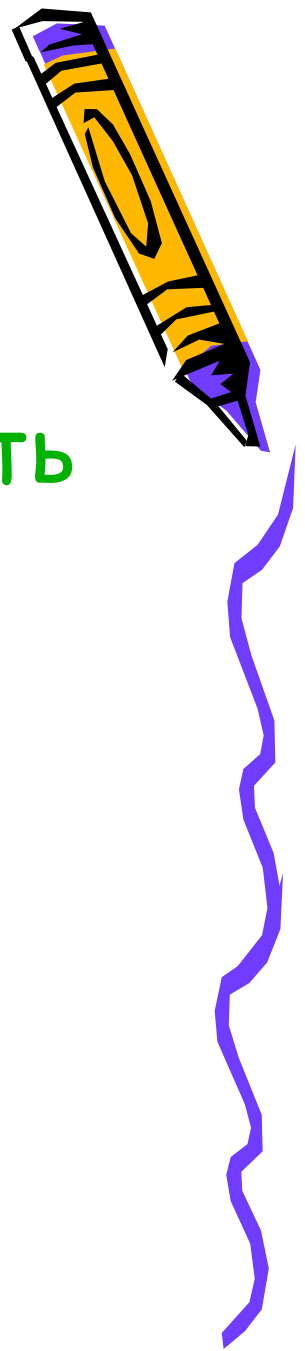
Публіцистичний стиль

Характеристики: інформативність,
документально-фактологічна
точність, світоглядна насиченість,
неприхована оціночність,
доступність, імперативність,
відкритість теми, експресивність
подання матеріалу.

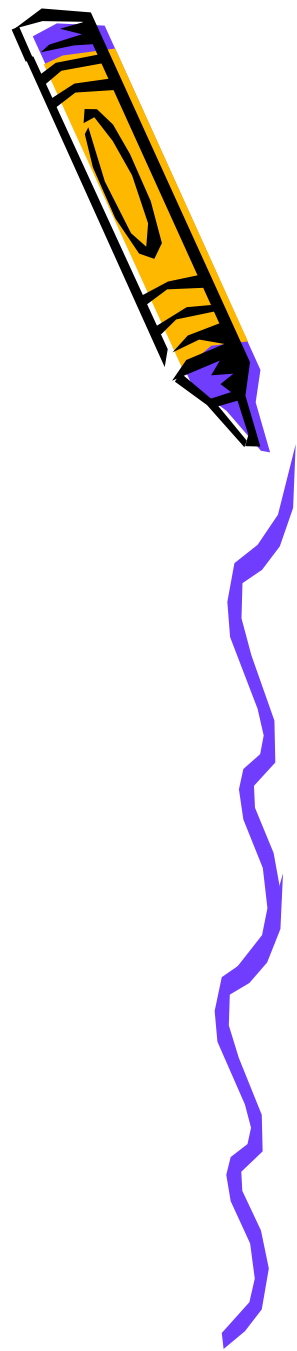
Науковий стиль

Характеристики: логічність,
змістовна точність, доведеність
висновків, переконливість
аргументів, використання
наукової термінології,
розрахованість на фахову
аудиторію.

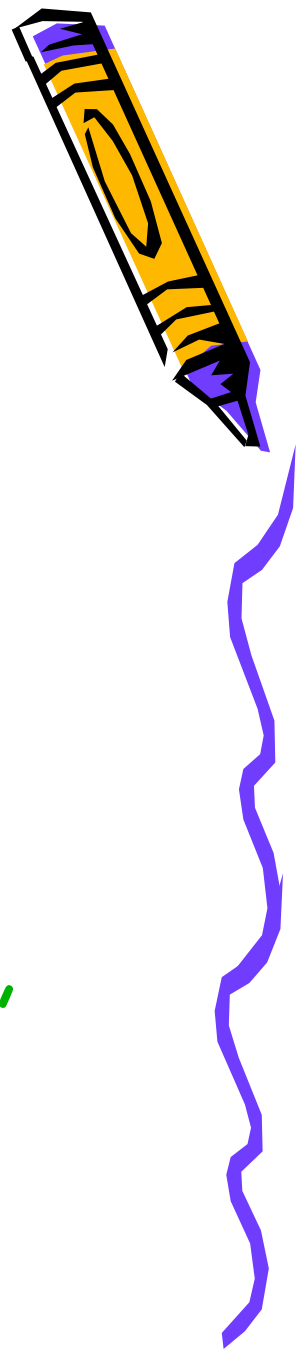
Літературно-художній СТИЛЬ

Характеристики: образність,
експресивність, суб'єктивізм
світобачення, естетична
насиченість, багатство
лексикону

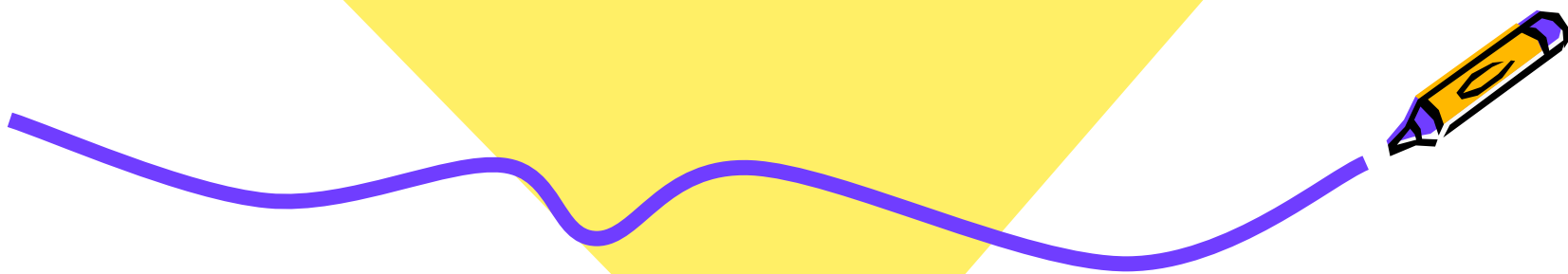
Розмовно-побутовий стиль

Характеристики: емоційність,
активне невербальне
супроводження, простота
викладення, використання
просторічних та "крилатих"
виразів, активна діалогічність,
спонтанність

Питання 3

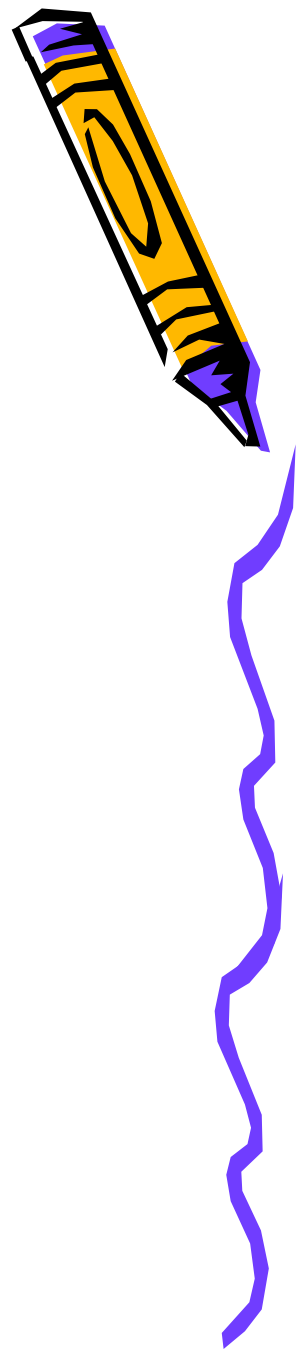
Техніка мовлення -

уміння оратора володіти власним голосом, інтонаціями та іншими невербальними засобами впливу на аудиторію

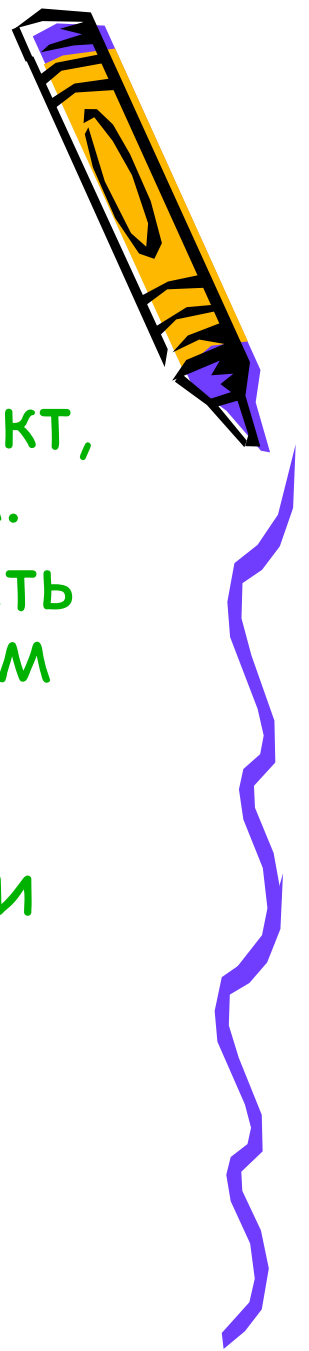

Елементи голосового впливу оратора

- Сила, тембр і діапазон голосу
- Дикція
- Темп мовлення

Сила, тембр і діапазон голосу

- Сила голосу створює акустичний ефект, дає можливість оратору бути почутим.
- Тембр - природна звукова забарвленість голосу, робить приємним/неприємним сприйняття оратора аудиторією.
- Діапазон - звуковий об'єм голосу, відстань між найвищими і найнижчими звуками. Бідність діапазону робить промову оратора монотонною.

Дикція -

спосіб вимови слів, що відповідає/не відповідає фонетичним нормам літературної мови. Невиразна мова спотворює зміст промови оратора.

Темп мовлення

залежить від: (а) змісту промови;
(б) індивідуальних особливостей
оратора; (в) емоційного настрою.
Оптимальний темп - 45-50 слів на
хвилину.

Занадто швидкий темп мовлення
оратора не дозволяє засвоїти
інформацію, занадто повільний
стомлює слухачів.

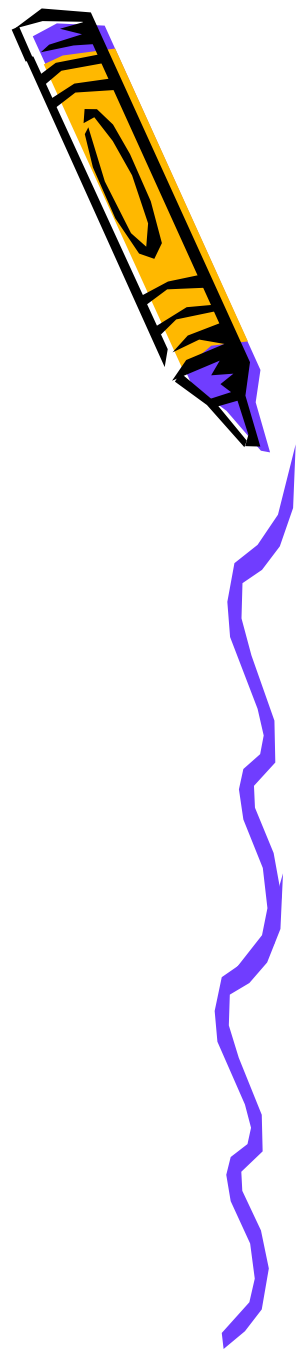

Інтонація - мелодійний
малюнок мови, можливість
змінювати висоту, тембр та
темп голосу. Інтонація несе
до 40% інформації.

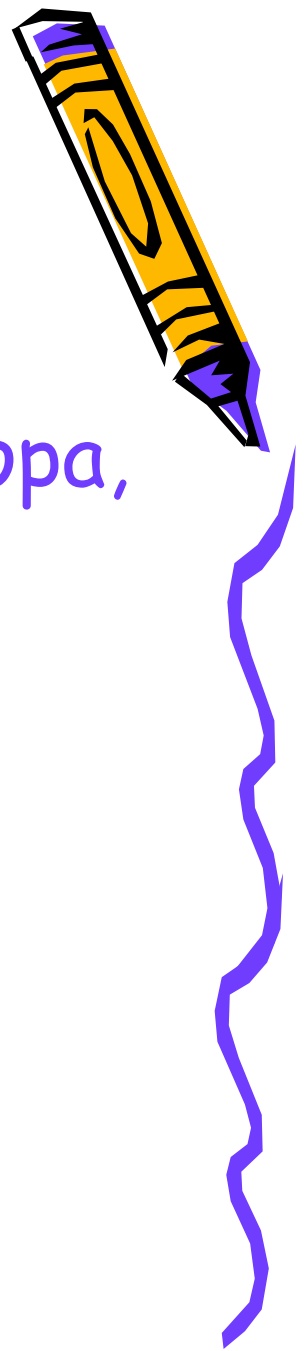

Техніка змістовної та емоційної акцентуації

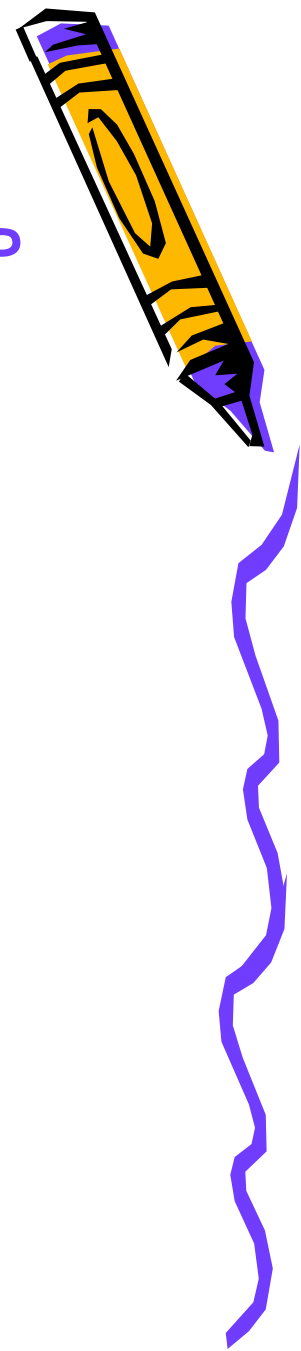
- Логічні паузи
- Психологічні паузи

Логічні паузи дозволяють більш точно оформлювати хід думок оратора, підкреслювати важливі моменти виступу, акцентувати на них увагу, підвищувати цілеспрямоване сприйняття промови аудиторією.

Психологічні паузи дозволяють привернути увагу аудиторії до найбільш значущої частини виступу, створюють емоційний настрій, підсилюють психологічний вплив промови. **Проте** неможна зловживати паузами, оскільки від цього промова стає уривчастою, справляє враження поганої підготовленості оратора.

Дякую за увагу!

